

Cofnodion

Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd

Dyddiad: Dydd Iau, 20 Gorffennaf 2023

Amser: 10.00 am

Bresennol: Cyngorwyr R Mogford (Cadeirydd), E Stowell-Corten, M Spencer, B Perkins, P Hourahine, R Howells, K Thomas, T Harvey and A Sterry

Yn bresennol:

Ymddiheuriadau: Cyngorwyr

1 Ymddiheuriadau

Dim

2 Datgan Buddiannau

Dim

3 Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ar 27 Ebrill 2023

Cytunwyd bod cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 27 Ebrill 2023 yn gofnod cywir a gwir o'r cyfarfod.

4 Diweddariad ar y Cyfansoddiad

Cyflwynodd Pennaeth Cynorthwyol y Gwasanaethau Cyfreithiol yr eitem hon i'r Pwyllgor. Comisiynodd Grŵp Swyddogion Monitro Cymru Gyfan, trwy gyllid gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Browne Jacobson i ddrafftio cyfansoddiad model newydd a chanllaw cyfansoddiad enghreifftiol oherwydd darpariaethau sy'n dod i rym o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Mae Cyfansoddiad model Cymru gyfan wedi'i gymeradwyo i awdurdodau lleol ei fabwysiadu a bydd yn cael ei weithredu mewn adrannau fel rhan o'r rhaglen waith ar gyfer pwyllgorau. Bydd y rhain yn cael eu hystyried gan y Pwyllgor cyn cael eu cyflwyno i Cabinet a'r Cyngor ar gyfer cymeradwyo a mabwysiadu fel y bo'n briodol.

Cwestiynau:

Nododd y Pwyllgor mai eu dealltwriaeth o fwriad y cyfansoddiad diwygiedig oedd gwneud y Cyfansoddiad yn gliriach ac yn haws ei ddeall.

Amlygodd Pennaeth Cynorthwyol y Gwasanaethau Cyfreithiol mai'r nod oedd gwneud Cyfansoddiad model y gellir ei fabwysiadu gan bob awdurdod lleol yng Nghymru. Y nod yw cael cysondeb ar draws pob awdurdod lleol i'w gwneud yn haws i aelodau, swyddogion a'r cyhoedd weithio yn unol â'r cyfansoddiad. Mae gan wahanol awdurdodau lleol brosesau gwahanol felly bydd angen teilwra'r model Cyfansoddiad o hyd i adlewyrchu sut mae Cyngor Dinas Casnewydd yn gweithio.

Nododd y Pwyllgor fod cryn dipyn o wybodaeth yn y Cyfansoddiad, nad yw peth ohoni wedi'i diwygio ers peth amser, ac felly bu'n ymgymieriad mawr i adolygu'r Cyfansoddiad.

Nododd Pennaeth Cynorthwyol y Gwasanaethau Cyfreithiol, er bod y ddogfen bresennol yn gweithio, nid yw'n berffaith, ond mae angen cysoni, a fydd yn cefnogi eglurhad a chysondeb.

Gofynnodd y Pwyllgor am gadarnhad ar amserlen y cynnydd i'w alluogi i ddychwelyd i'r Pwyllgor.

Nododd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol y bydd yn cael ei rannu, a bydd adroddiadau adrannol yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor felly byddai angen eu cynnwys yn y Flaenraglen Waith, gan ddechrau yn y cyfarfod nesaf.

Amlygodd Pennaeth Cynorthwyol y Gwasanaethau Cyfreithiol, oherwydd maint y gwaith, y bydd yn cymryd sawl mis ac yn rhagweld y bydd y Pwyllgor yn ystyried rhan o'r Cyfansoddiad ym mhob cyfarfod am gyfnod.

Holodd y Pwyllgor a fyddai'n cael ei gyflwyno yn y Cyngor yn llawn.

Nododd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol y byddai'n cael ei gyflwyno i Gyngor y Cabinet fel y bo'n briodol, fesul cam ar ôl iddo gael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor.

5 Diweddariad Strategaeth Cyfranogiad

Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol yr eitem i'r Pwyllgor.

Prif Bwyntiau:

- Dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, roedd yn ofynnol i Awdurdodau Lleol ddatblygu Strategaeth Cyfranogiad sy'n cefnogi preswylwyr i gymryd mwy o ran yn y broses o wneud penderfyniadau ac annog mwy o amrywiaeth ymhlith y rhai sy'n gwneud penderfyniadau.
- Fel rhan o'r broses ymgysylltu â'r cyhoedd hon, roedd gofyn i'r Cyngor hefyd wneud a chyhoeddi Cynllun Deisebau, gan nodi sut y gellir cyflwyno deisebau cyhoeddus a sut y bydd y Cyngor yn ymateb.
- Cefnogodd Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ddatblygiad y Strategaeth a'r Cynllun Deisebau, a fabwysiadwyd gan y Cyngor ym mis Mai 2022.
- Caiff y diffiniadau gweithio hyn eu llywio gan y 'Llawlyfr Ymarferwyr ar gyfer Ymgysylltu â'r Cyhoedd' (Participation Cymru, 2012).
- Ymgysylltu: Proses weithredol a chyfranogol lle gall pobl ddylanwadu ar bolisi a gwasanaethau a'u siapio sy'n cynnwys ystod eang o wahanol ddulliau a thechnegau.
- Ymgynghori: Proses ffurfiol lle mae llunwyr polisi a darparwyr gwasanaethau yn gofyn am farn grwpiau ac unigolion sydd â diddordeb
- Cyfranogiad: Pobl yn ymwneud yn weithredol â llunwyr polisi a chynllunwyr gwasanaethau o gamau cynnar cynllunio ac adolygu polisiau a gwasanaethau.
- Dyletswyddau Cyfranogiad Penodol o dan y ddeddfwriaeth sydd wedi'u hymgorffori yn y Strategaeth sy'n cynnwys:

- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o'r swyddogaethau y mae'r Cyngor yn eu cyflawni i drigolion, busnesau ac ymwelwyr.
- Rhannu gwybodaeth am sut i ddod yn Aelod etholedig, neu'n Gynghorydd, ac am yr hyn y mae rôl y Cynghorydd yn ei gynnwys.
- Sicrhau y gellir cael gafael ar wybodaeth am benderfyniadau sydd wedi'u gwneud, neu a gaiff eu gwneud gan y Cyngor yn haws.
- Cynnig a hyrwyddo cyfleoedd i drigolion roi adborth i'r Cyngor, gan gynnwys sylwadau, cwynion a mathau eraill o gynrychiolaeth
- Hyrwyddo ymwybyddiaeth Cynghorwyr o fanteision defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â thrigolion
- Mae'r egwyddorion y cytunwyd arnynt yn y Strategaeth yn adeiladu ar gryfderau, gan adlewyrchu'r swyddogaethau presennol sydd ar waith sy'n cefnogi Cyfranogiad, tra hefyd yn cynnwys camau gweithredu sy'n cefnogi cynnydd a datblygiad pellach.
- Y disgwyl yw y bydd cynghorau'n adeiladu ar y profiad hwn ac yn symud tuag at fwy o gyfranogiad.
- Roedd adborth o'r ymgynghoriad yn dangos bod trigolion:
 - Mae ganddynt ddiddordeb yn y penderfyniadau y mae'r Cyngor yn eu gwneud a byddent yn croesawu cael mwy o lais fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau.
 - Teimlid bod lle i wella o ran ymgysylltu â dinasyddion a chyfranogiad yn y broses ddemocrataidd.
 - Teimlid y byddai'r camau a amlinellir yn y strategaeth yn helpu preswylwyr i gymryd mwy o ran yn y broses o wneud penderfyniadau.
 - Hoffir ymgysylltu i ganolbwyntio ar ddulliau cyfathrebu mwy amrywiol ac amgen, yn enwedig gyda grwpiau a allai fod yn anoddach eu cyrraedd.
- Mae monitro cynnydd yn ymwneud ag edrych ar y nod strategol a'r hyn sydd gennym eisoes ar waith i adeiladu arno, y camau a gymerwn i wella a'r mesurau sydd ar waith i olrhain y cynnydd. Mae mesurau perfformiad unigol sy'n cael eu holrhain mewn cynlluniau gwasanaeth a byddai cynnydd yn erbyn y Strategaeth yn cael ei adrodd drwy Adroddiad Hunanasesiad Blyneddol y Cyngor: Amcan Lles 4 ynghylch Gwella Cynnwys a Chyfranogiad.
- Y prif gamau gweithredu o dan y strategaeth yw:
 - Datblygu a chyhoeddi cynllun sy'n nodi sut mae'r Cyngor yn ymdrin â Deisebau.
 - Cyhoeddi Canllaw ar y Broses Ddemocrataidd
 - Adolygu a diweddarau'r Strategaeth Ymgysylltu â'r Cyhoedd wrth Graffu, yn enwedig mewn perthynas â chyfarfodydd hybrid.
 - Hyrwyddo ymwybyddiaeth o fanteision defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â thrigolion i Gynghorwyr.
 - Arolwg i breswylwyr yn seiliedig ar Arolwg Cenedlaethol Cymru a ddefnyddiwyd fel meincnod.

Cwestiynau:

Nododd y Pwyllgor y gellid aileirio'r cwestiwn cyntaf ar yr arolwg i ofyn i drigolion a ydynt yn gwybod sut y gallant ddylanwadu ar y broses o wneud penderfyniadau o fewn y Cyngor ac yna gofyn pa mor effeithiol fu hynny iddynt.

Nododd y Pwyllgor y byddai trigolion yn aml yn cysylltu â'u AS ynglŷn â materion yn hytrach na chynghorydd lleol, a bod dryswch pellach gan fod gan rai ardaloedd AoSau, ASau a Chynghorwyr Cymuned. Roedd y Pwyllgor yn adlewyrchu bod rhan o rôl y Cynghorydd yn arwain preswylwyr i'r cyfeiriad cywir ar gyfer eu hymholiad. Nododd y Pwyllgor fod dryswch hefyd rhwng ymholiadau Senedd Cymru ac ymholiadau Awdurdodau Lleol.

Teimlai'r Pwyllgor fod gwefan y Cyngor yn dda o ran cysylltu â chyfleusterau'ch Cynghorydd, fodd bynnag, mae newid wedi bod nad yw pob rhif ffôn symudol Cynghorydd ar y wefan.

Trafododd y Pwyllgor mai dewis personol oedd hwn ac y gallai aelodau ddewis cysylltu â'r rhif 656656 ar gyfer Canolfan Gyswilt y Ddinas os mai dyna oedd eu dewis.

Amlygodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol fod heriau gyda faint o gyswilt a sicrhau bod adnoddau'n cael eu lledaenu'n effeithiol.

Nododd y Pwyllgor mai cyfrifoldeb y Cynghorydd yw gwneud eu hunain yn hysbys i'w hetholwyr a nododd mai cyfrifoldeb pob Cynghorydd yw hyrwyddo eu hunain. Myfyriodd y Pwyllgor ymhellach fod angen i'r Cyngor hyrwyddo cyfarfodydd ward yn gryf i gefnogi hyn. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol fod dyluniad taflenni newydd wedi'i greu i hysbysebu ward, ac mae'r Timau Cyfathrebu yn cytuno â hyrwyddo cyfarfodydd ward trwy'r cyfryngau cymdeithasol; defnyddiwyd Materion Casnewydd hefyd i hysbysebu cyfarfodydd ward lle'r oedd amserlenni yn caniatáu.

Holodd y Pwyllgor beth sy'n cael ei wneud gyda'r wybodaeth a gafwyd o bob cwestiwn a ofynnwyd yn yr arolwg preswylwyr, ac a oes lle ar y wefan lle gall preswylwyr weld dadansoddiad o'r cwestiynau hynny gan ei fod yn dangos ymgynghoriadau ar hyn o bryd ond yn anodd dod o hyd i'r canlyniadau.

Nododd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol fod y cwestiynau'n adlewyrchu Arolwg Cenedlaethol Cymru fel y gellir cymharu'n uniongyrchol a gellir ei rannu mewn adroddiadau diweddar yn y dyfodol.

Holodd y Pwyllgor sut roedd y Strategaeth yn cael ei mesur; amlygodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol 5 maes allweddol y strategaeth a bod gan bob un o'r rhain eu set eu hunain o fesurau. Nododd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol fod cryn dipyn o'r mesurau hyn yn newydd sbon y llynedd felly bu cyfnod o gofnodi ffigurau ac yna gosod meincnod a tharged.

Dywedodd y Pwyllgor y bydd mwy o bobl yn cymryd rhan mewn ymgynghoriadau a allai gael effaith uniongyrchol arnynt, ond gall hyn olygu bod meysydd gwasanaethau sydd wedi'u hesgeuluso nad ydynt yn derbyn llawer o adborth o ganlyniad. Roedd y Pwyllgor yn teimlo os yw preswylwyr yn anhapus, eu bod yn llai tebygol o ymgysylltu.

Cytunodd y Rheolwr Democrataidd a Gwasanaethau Etholiadol fod bwloch sydd angen ceisio cael ei lenwi o ran ymatebion a chynrychiolaeth.

Holodd y Pwyllgor beth yw'r broses bresennol ar gyfer deisebau a pham fod angen newid hyn. Cadarnhaodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd a Etholiadol fod deddfwriaeth Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol fod yn benodol ar sut y gellir cyflwyno deiseb. Os yw'r ddeiseb wedi'i llofnodi gan fwy na 100 o bobl, yna mae'n bodloni'r meini prawf a byddai'n mynd i'r Pwyllgor Rheoli Trosolwg a Chraffu fodd bynnag, pe bai llai na 100 o lofnodion, byddai'n mynd i Aelod Cabinet.

6 Pleidleisio drwy'r Post

Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol yr eitem i'r Pwyllgor.

Prif Bwyntiau:

- Cafodd Deddf Etholiadau 2022 Gydsyniad Brenhinol ym mis Ebrill 2022 ond mae'r Adran Codi'r Gwastad, Tai a Chymunedau (DLUHC) yn dal i ddatblygu'r polisi a'r ddeddfwriaeth eilaidd.
- Mae'r Bil yn effeithio ar weinyddiaeth cofrestru etholiadol ac etholiadau, ac mae trefniadau ymarferol y mae'n rhaid i'r Cyngor eu hystyried yn barod i weithredu'r newidiadau.
- Mae Rhan 1 o'r Ddeddf yn cyflwyno sawl mesur newydd gyda'r nod o gryfhau uniondeb y broses etholiadol.

- Aeth porth cais ID Pleidleiswyr yn fyw ar 16 Ionawr 2023 ac o 4 Mai 2023 mae'n berthnasol i:
 - Is-etholiadau Senedd y DU
 - Deisebau adalw Senedd y DU
 - Etholiadsu Comisiynydd Heddlu a Throseddu yng Nghymru a Lloegr
 - Etholiadau a refferenda llywodraeth leol yn Lloegr (nid yng Nghymru)
 - O 5 Hydref 2023 hefyd yn berthnasol i etholiadau cyffredinol Senedd y DU
- Oni bai bod unrhyw weithgarwch etholiadol Senedd y DU sy'n gynharach na'r hyn a drefnwyd ar hyn o bryd, bydd hyn yn dod i rym yng Nghymru yn y gorsafoedd pleidleisio o fis Mai 2024.
- Gall yr ID fod y rhai ar y rhestr a ddarperir gan DLUHC, neu gall preswylwyr wneud cais am Dystysgrif Awdurdod Pleidleiswyr (VAC) drwy eu hawdurdod lleol.
- Mewn etholiadau lleol yn Lloegr ar 4 Mai, roedd angen i bleidleiswyr ddangos adnabod lluniau i bleidleisio mewn gorsafoedd pleidleisio. Dyma'r etholiadau cyntaf ym Mhrydain Fawr lle'r oedd y gofyniad hwn ar waith. Cynhaliwyd etholiadau mewn 230 o ardaloedd yn Lloegr ac roedd tua 27 miliwn o bobl yn gymwys i bleidleisio.
- Lefel uchel o graffu ar effaith ID Pleidleiswyr, er ei fod yn ddyddiau cynnar o hyd o ran dadansoddiad.
- Nid yw'n hawdd rhagweld faint o bobl sy'n gwneud cais am yr ID; Mewn cynlluniau peilot diweddar, mae hyn wedi bod yn llai na 5% o'r boblogaeth.
- Canfu'r Comisiwn Etholiadol:
 - Roedd ymwybyddiaeth o'r angen i ddod ag ID i bleidleisio mewn gorsaf bleidleisio yn uchel.
 - Roedd ymwybyddiaeth a defnydd o'r Dystysgrif Awdurdod Pleidleiswyr yn isel.
 - Nid oedd o leiaf 0.25% o'r bobl a geisiodd bleidleisio mewn gorsaf bleidleisio ym mis Mai 2023 yn gallu gwneud hynny oherwydd y gofyniad adnabod.
 - Dywedodd tua 4% o'r holl bobl nad oeddent yn pleidleisio oherwydd y gofyniad adnabod pleidleiswyr.
 - Dylai Llywodraeth y DU a'r gymuned etholiadol ehangach weithio i wella'r broses o gasglu data mewn gorsafoedd pleidleisio.
 - Roedd lefelau hyder a bodlonrwydd pleidleiswyr yn debyg i etholiadau blaenorol.
- Mae Gwirfoddolwyr Democratiaeth yn arsylwyr diduedd sy'n ceisio mynychu etholiadau ac adrodd ar eu sylwadau. Roedd ganddyn nhw 150 o arsylwyr achrededig yn etholiadau lleol Lloegr ac yn gyffredinol roedd arsylwyr yn ffurfio timau ac yn mynychu 879 o orsafoedd pleidleisio ar draws yr holl ranbarthau yn Lloegr.
- Canfuwyd bod 1.2% o'r rhai a oedd yn mynychu gorsafoedd pleidleisio wedi'u gwrthod oherwydd nad oedd ganddynt yr ID perthnasol neu y barnwyd nad oedd ganddynt.
- Bydd y Comisiwn Etholiadol yn:
 - Rhedeg yr ymgyrch cyfathrebu cyhoeddus genedlaethol i godi ymwybyddiaeth.
 - Cefnogi'r rhai heb brawf adnabod cymwys i ddeall sut a phryd y gallant wneud cais am ddogfen hunaniaeth etholiadol.
- Rhagwelir y bydd deunyddiau y gall Awdurdodau Lleol eu defnyddio trwy sianeli cyfryngau cymdeithasol i gynnwys ymgyrchoedd post, ac ati i gefnogi mwy o ymwybyddiaeth.
- Datblygu ymgyrch yng Nghasnewydd a fydd yn cynnwys ymgysylltu â sefydliadau partner a mesurau i fynd i'r afael â difreinio posibl rhai grwpiau.
- I Gasnewydd, bydd y cynllun cyfathrebu yn dechrau ym mis Medi.
- Gosodwyd yr Offeryn Statudol (SI) i weithredu newidiadau Deddf Etholiadau 2022 i bleidleisio drwy'r post a dirprwy a chyflwyno gwasanaeth ymgeisio ar-lein ar gyfer y dulliau pleidleisio hyn gerbron y Senedd ar 6 Gorffennaf. Mae'r SI sy'n ymwneud â phleidleisio drwy'r post a dirprwy wedi newid o'r fersiwn a gyhoeddwyd yn wreiddiol gan DLUHC ar 23 Mai 2023.
- Etholiadau neilltuedig yn unig

- Etholiadau cyffredinol Senedd y DU (DU-gyfan)
- Etholiadsu Comisiynydd Heddlu a Throseddu yng Nghymru a Lloegr
- Ceisiadau pleidleisio absennol ar-lein o 31 Hydref 2023.
- Adnewyddu trwy ddirprwy – mae angen ailymgeisio ym mis Ionawr 2024, Ionawr 2025 ac Ionawr 2026.
- Bydd angen i bleidleiswyr post wneud cais newydd bob tair blynedd.
- Mae'n ofynnol i bob pleidleisiwr drwy'r post (a wnaeth gais cyn 30 Ionawr 2024) drosglwyddo i'r system newydd erbyn 31 Ionawr 2026.
- Nid yw'r SI yn cynnwys effeithiau dargyfeirio llawn eto, na'r effaith fanylach ar weinyddiaeth, cyllid a phroffion gofynion digidol.
- Dywedodd DLUHC eu bod yn gweithio'n agos iawn gyda Llywodraethau Cymru a'r Alban, gweinyddwyr etholiadol a chyrrff cynrychioliadol ar y ffordd orau o liniaru a rheoli effaith y gwahaniaethau hyn.
- Dywedodd DLUHC eu bod wedi dylunio'r gwasanaeth digidol, a'r newidiadau cysylltiedig i'r systemau Meddalwedd Rheoli Etholiadol presennol, i hwyluso'r gwahaniaeth a pharhau i weithio ar unrhyw heriau gweinyddol a nodwyd.
- Dywedodd DLUHC, ers pasio'r Ddeddf Etholiadau, fod Llywodraethau Cymru a'r Alban wedi mynegi diddordeb mewn cymhwyso'r llwybr ar-lein i arolygon datganoledig yn y dyfodol. Er mwyn i hyn ddigwydd, byddai angen deddfwriaeth yn Senedd y DU.

Cwestiynau:

Dywedodd y Pwyllgor fod angen dechrau'r broses ymwybyddiaeth cyn gynted â phosib.

Gofynnodd y Pwyllgor a oes unrhyw ddata o etholiadau blaenorol yng Nghasnewydd ar nifer y bobl nad oeddent yn cymryd rhan. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd ac Etholiadol wrth y Pwyllgor mai data y gellir ei gael a'i ddwyn gerbron y Pwyllgor.

Roedd y Pwyllgor eisiau eglurhad ynghylch a yw'r ceisiadau am Brawf Adnabod Pleidleiswyr yn cael eu gwneud ar-lein neu drwy'r post. Amlygodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd ac Etholiadol fod y rhain yn cael eu gwneud ar-lein ond mae cefnogaeth bersonol ar gael yn y Ganolfan Ddinesig gan y tîm Cofrestru Etholiadol.

Nododd y Pwyllgor y gellir dosbarthu'r rhain wrth ganfasio os oes modd gwneud copi caled ar gael, os nad yw preswlydd yn siŵr sut i wneud hyn ar-lein. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd ac Etholiadol wrth y Pwyllgor y gellir darparu taflenni i Gynghorwyr y gellir eu rhannu i ymgeiswyr.

Holodd y Pwyllgor a oedd yna fudo i bleidleisio drwy'r post yn dilyn Covid. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd ac Etholiadol wrth y Pwyllgor bod tua 20% o gyfanswm y Gofrestr Etholiadol wedi'u cofrestru ar gyfer pleidleisiau post. Roedd hynny wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod Covid, ac mae hyn yn parhau i gynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn.

Holodd y Pwyllgor beth fyddai'n digwydd pe bai dau etholiad yn cael eu cynnal ar yr un pryd a lle mae angen ID Pleidleiswyr ar gyfer un o'r etholiadau hyn yn unig. Amlygodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd ac Etholiadol mai rhai o'r heriau gyda'r ddeddfwriaeth hon sy'n creu dargyfeirio yw'r prosesau ar gyfer etholiadau gwahanol ac mae sawl arolwg barn yn rhedeg ar yr un diwrnod. Amlygodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd ac Etholiadol bwysigrwydd ymgysylltu â thrigolion gymaint â phosibl i sicrhau bod ganddynt yr wybodaeth gywir.

Holodd y Pwyllgor pa mor hir y mae tystysgrifau Adnabod Pleidleiswyr yn ddilys ar eu cyfer a bydd gwybodaeth am hyn yn cael ei chynnwys mewn gwaith papur Cofrestru Etholiadol.

Dyweddod y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol wrth y Pwyllgor bod y Tystysgrifau Adnabod Pleidleiswyr yn ddilys am 12 mis, ond byddai angen cadarnhau hyn ac mae taflenni yn cael eu cynnwys o fewn gweithgareddau canfasio.

Dyweddod y Pwyllgor, os yw'r tystysgrifau hyn yn ddilys am flwyddyn yn unig, y bydd yn ddrud ac yn cymryd llawer o amser ac y bydd o bosibl yn atal pobl rhag pleidleisio.

Gofynnodd y Pwyllgor a oes unrhyw gyllid wedi'i ddarparu ar gyfer gweithredu hyn. Dyweddod y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol fod cyllid wedi bod ond bod y cyflawni'n cael ei wneud mewn manau eraill. Byddai'r preswlydd yn llenwi'r ffurflen ar GOV.UK, yna bydd ein staff yn gwirio'r wybodaeth, ac yna byddai'n cael ei hanfon i ganolfan gyflawni i'w hanfon allan. Mae'r cyllid yn cynnwys staffio, offer i dynnu ffotograffau am y tro, ond efallai na fydd yn cael ei gefnogi yn y blynyddoedd i ddod gyda chyllid grant ychwanegol.

Holodd y Pwyllgor a oes disgresiwn ynghylch derbyn ID pleidleisio. Cadarnhaodd Rheolwr y Gwasanaethau Democrataidd ac Etholiadol y byddai'r lefelau priodol o ddisgresiwn yn cael eu rheoli trwy hyfforddiant ychwanegol i staff gorsafoedd pleidleisio.

7 Dyddiad y Cyfarfod Nesaf

23 Tachwedd 2023 am 10am